NN 79/2020 (10.7.2020.), Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

1496

Na temelju članka 11. stavka 1. točke 9. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti (»Narodne novine« broj 120/12 i 68/18) i članka 94. stavka 1. podstavka 1. Zakona o tržištu plina (»Narodne novine«, broj 18/18 i 23/20) Hrvatska energetska regulatorna agencija je na sjednici Upravnog vijeća održanoj 8. srpnja 2020. donijela

METODOLOGIJU

UTVRĐIVANJA IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA TRANSPORT PLINA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovom Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina (u daljnjem tekstu: Metodologija), određuju se:

– model regulacije energetske djelatnosti transporta plina,

– formula i elementi za izračun dozvoljenog prihoda operatora transportnog sustava (u daljnjem tekstu: dozvoljeni prihod),

– postupak revizije dozvoljenog prihoda,

– raspodjela dozvoljenog prihoda,

– način, elementi i kriteriji za izračun iznosa tarifnih stavki za transport plina, odnosno referentnih cijena,

– način i elementi za izračun rezervnih cijena,

– izračun naknade za korištenje kapaciteta transportnog sustava,

– izračun naknade za korištenje kapaciteta transportnog sustava iznad ugovorenog kapaciteta,

– obračun naknade za korištenje transportnog sustava za korisnika transportnog sustava (u daljnjem tekstu: korisnik),

– postupak određivanja naknade za sigurnost opskrbe,

– podnošenje zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki i dostava podataka i dokumentacije,

– podaci, dokumentacija i ostale podloge koje se koriste za izračun i za reviziju dozvoljenog prihoda te

– podaci, dokumentacija i ostale podloge koje se koriste za izračun iznosa tarifnih stavki.

(2) Ovu Metodologiju dužan je primjenjivati operator transportnog sustava (u daljnjem tekstu: operator).

Primjena pravne stečevine Europske unije

Članak 2.

Ovom se Metodologijom osigurava provedba Uredbe Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin (Tekst značajan za EGP (SL L 72/29).

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovoj Metodologiji imaju značenja utvrđena zakonima kojima se uređuje energetski sektor, regulacija energetskih djelatnosti i tržište plina, kao i propisima donesenim na temelju tih zakona.

(2) U ovoj Metodologiji koriste se i izrazi koji u smislu ove Metodologije imaju sljedeća značenja:

1. *godina T-1* – godina koja prethodi prvoj godini regulacijskog razdoblja,

2. *homogena skupina točaka* – skupina istovrsnih ulaznih odnosno izlaznih točaka transportnog sustava za koju se određuju referentne cijene, odnosno tarifne stavke,

3. *množitelj* broj kojim se množi utvrđeni iznos referentne cijene kako bi se izračunala rezervna cijena za odgovarajući tromjesečni, mjesečni, dnevni ili unutardnevni standardni kapacitetni proizvod,

4. *negodišnji standardni kapacitetni proizvod* – tromjesečni, mjesečni, dnevni ili unutardnevni standardni kapacitetni proizvod,

5. *referentna cijena* – iznos tarifne stavke za transport plina, odnosno cijena za godišnji standardni kapacitetni proizvod za stalni kapacitet utvrđena za pojedinu homogenu skupinu točaka,

6. *referentna kamatna stopa* – prosječna kamatna stopa kreditnih institucija na dugoročne kunske kredite odgovarajućeg iznosa, s valutnom klauzulom u eurima, odobrene nefinancijskim društvima u Republici Hrvatskoj u posljednjih 12 mjeseci, prema podacima Hrvatske narodne banke,

7. *regulacijska godina t* – dio regulacijskog razdoblja koji odgovara razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca kalendarske godine,

8. *regulacijska godina T* – prva godina regulacijskog razdoblja,

9. *regulacijska godina T+4* – zadnja godina regulacijskog razdoblja,

10. *regulacijsko razdoblje* – višegodišnje razdoblje za koje se, zasebno za svaku regulacijsku godinu, utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki, tijekom kojega se primjenjuju pojedini nepromjenjivi elementi za izračun dozvoljenog prihoda,

11. *regulirana sredstva* – sredstva koja se koriste isključivo za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina,

12. *rezervna cijena* – cijena za određeni negodišnji standardni kapacitetni proizvod koja se izračunava temeljem referentne cijene i uz primjenu odgovarajućeg množitelja i sezonskog faktora,

13. *sezonski faktor* – faktor kojim se odražava promjena razine korištenja kapaciteta transportnog sustava tijekom godine i koji se primjenjuje u kombinaciji s odgovarajućim množiteljem,

14. *ugovoreni kapacitet* – kapacitet transportnog sustava kojega je ugovorio korisnik temeljem ugovora o transportu plina, a koji se smatra najvećim dnevnim kapacitetom izraženim u kWh/dan.

15. *pristup promjenjive cijene* – pristup utvrđivanja referentne cijene pri kojem se referentna cijena za godine regulacijskog razdoblja utvrđuje u ovisnosti o određenim parametrima te se može naknadno, tijekom regulacijskog razdoblja, prilagođavati primjenom odredbi ove Metodologije.

II. CILJEVI I ZNAČAJKE METODOLOGIJE

Članak 4.

Ciljevi ove Metodologije su:

– stvaranje preduvjeta za integraciju plinskih tržišta te promicanje međusobnog povezivanja plinskih transportnih sustava,

– poboljšavanje sigurnosti transportnog sustava i osiguranje primjerene razine sigurnosti opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj,

– stvaranje regulatornog okvira za utvrđivanje transportnih tarifa na način razumljiv korisnicima transportnog sustava,

– omogućavanje stabilnih i predvidivih uvjeta poslovanja operatora transportnog sustava,

– poticanje učinkovitosti poslovanja operatora transportnog sustava,

– stvaranje nediskriminirajućih uvjeta te sprječavanje neopravdanog subvencioniranja između različitih korisnika sustava.

Članak 5.

(1) Ova Metodologija zasniva se na metodi poticajne regulacije, odnosno na metodi maksimalno dozvoljenog prihoda utvrđenog za operatora, uz primjenu pristupa promjenjive cijene.

(2) Raspodjela dozvoljenog prihoda i izračun tarifnih stavki zasniva se na ulazno-izlaznom modelu, pri čemu se prihod od transportnih usluga prikuplja primjenom tarifnih stavki temeljenih na kapacitetu, bez uzimanja u obzir udaljenosti ulaznih i izlaznih točaka (princip poštanske marke).

(3) Homogene skupine točaka određuju se kako slijedi:

– ulaz na međudržavnom spojnom plinovodu (u daljnjem tekstu: ulaz na interkonekciji),

– ulaz iz proizvodnje,

– ulaz iz sustava skladišta plina,

– ulaz iz terminala za ukapljeni prirodni plin (u daljnjem tekstu: ulaz iz terminala za UPP),

– izlaz na međudržavnom spojnom plinovodu (u daljnjem tekstu: izlaz na interkonekciji),

– izlaz iz sustava skladišta plina i

– izlaz iz transportnog sustava u distribucijski sustav i izlaz iz transportnog sustava prema krajnjem kupcu koji je izravno priključen na transportni sustav (u daljnjem tekstu: izlaz u Hrvatskoj).

(4) Metodologijom se propisuje prilagodba iznosa tarifnih stavki na ulazu i izlazu iz sustava skladišta plina te na ulazu iz terminala za UPP.

Članak 6.

Regulacijsko razdoblje je razdoblje od pet godina, a započinje 1. siječnja u regulacijskoj godini T i završava 31. prosinca u regulacijskoj godini T+4.

Članak 7.

(1) Tijekom regulacijskog razdoblja nepromjenjivi su sljedeći elementi:

– nominalna vrijednost ponderiranog prosječnog troška kapitala prije oporezivanja (u daljnjem tekstu: WACC) i

– koeficijent učinkovitosti (X).

(2) Koeficijent učinkovitosti (X) iz stavka 1. ovoga članka predstavlja koeficijent prilagodbe opravdanih operativnih troškova poslovanja tijekom regulacijskog razdoblja, uzimajući u obzir ciljanu razinu učinkovitosti utvrđenu na temelju usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja europskih operatora plinskog transportnog sustava kojom je obuhvaćen i operator.

Podjela ostvarenih ušteda

Članak 8.

(1) Ostvarene uštede predstavljaju razliku između dozvoljenog iznosa operativnih troškova i ostvarenog iznosa operativnih troškova u godini na temelju koje se utvrđuje bazni iznos opravdanih operativnih troškova poslovanja.

(2) Podjela ostvarenih ušteda iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način da operator zadržava 50% ostvarenih ušteda, i to kroz povećanje dozvoljenog baznog iznosa operativnih troškova poslovanja za godine regulacijskog razdoblja.

III. DOZVOLJENI PRIHOD

PLANIRANI DOZVOLJENI PRIHOD

Članak 9.

U godini T-1 utvrđuje se planirani dozvoljeni prihod za svaku godinu regulacijskog razdoblja.

Članak 10.

(1) Planirani dozvoljeni prihod treba pokriti opravdane troškove poslovanja koji se ostvaruju pri obavljanju energetske djelatnosti transporta plina i osigurati prinos od reguliranih sredstava.

(2) Planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$DP^{P}_{t} = OPEX^{P}_{t} + A^{P}_{t} + PRO^{P}_{t} + PV\delta_{t} - \left(P_{PRIK}{}^{P}_{t} + P_{NU}{}^{P}_{t} + P_{OST}{}^{P}_{t}\right)$$

gdje je:

DP^{P}_{t}	planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t (kn),
$OPEX^{P}_{t}$	planirani operativni troškovi poslovanja u regulacijskoj godini t (kn),
A^{P}_{t}	planirana amortizacija reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
PRO^{P}_{t}	planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
$PV\delta_{t}$	dio razlike između revidiranih dozvoljenih prihoda i ostvarenih prihoda u godini T-1 i u prethodnim godinama regulacijskog razdoblja iskazan u regulacijskoj godini t (kn),
$P_{PRIK}{}^{P}_{t}$	planirani prihodi od naknade za priključenje i povećanje priključnog kapaciteta u regulacijskoj godini t (kn),
$P_{NU}{}^{P}_{t}$	planirani prihodi od nestandardnih usluga u regulacijskoj godini t (kn),
$P_{OST}{}^{P}_{t}$	planirani ostali poslovni prihodi koji su ostvareni s osnove kategorija troškova i imovine za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina, a koji se ne odnose na osnovno poslovanje operatora transportnog sustava (u daljnjem tekstu: planirani ostali poslovni prihodi), u regulacijskoj godini t (kn).

(3) Planirani dozvoljeni prihod u regulacijskoj godini t utvrđuje se prema Tablici 6. Dozvoljeni prihod iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

Planirani operativni troškovi poslovanja

Članak 11.

(1) Operativni troškovi poslovanja (u daljnjem tekstu: OPEX) predstavljaju sve opravdane troškove poslovanja vezane za energetsku djelatnost transporta plina i ne uključuju trošak amortizacije.

(2) OPEX se sastoji od opravdanog iznosa materijalnih troškova, troškova usluga, troškova osoblja, ostalih troškova poslovanja i ostalih poslovnih rashoda.

(3) OPEX uključuje i troškove nabave plina potrebnog za održavanje operativne akumulacije, operativne zalihe, pogonsku potrošnju te pokriće dozvoljenih pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju.

(4) Dozvoljeni pogonski gubici i razlika u mjerenju iznose najviše do 0,3 % od ukupne energije plina na ulazima u transportni sustav utvrđene temeljem izmjerenih podataka o korištenju kapaciteta transportnog sustava.

(5) OPEX ne uključuje troškove poslovanja koje Agencija smatra neopravdanima za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina.

(6) Neopravdani troškovi iz stavka 5. ovoga članka su kako slijedi:

– trošak nabave plina za pokriće pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju, u iznosu koji prelazi umnožak dozvoljenih pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju iz stavka 4. ovoga članka i opravdane nabavne cijene plina,

– vrijednosno usklađenje, u iznosu koji prelazi 1% od ukupnih poslovnih prihoda operatora,

– usluge promidžbe, sponzorstva i troškovi sajmova, u cjelokupnom iznosu,

– troškovi reprezentacije, interne reprezentacije i promidžbe, u cjelokupnom iznosu,

– prigodne nagrade i godišnje nagrade članovima uprave, u cjelokupnom iznosu,

– troškovi premija životnog osiguranja, u cjelokupnom iznosu,

– rezerviranja, u cjelokupnom iznosu,

– darovanja (donacije), u cjelokupnom iznosu,

– kazne, penali, naknade štete i troškovi iz ugovora, u cjelokupnom iznosu i

– rashodi – otpisi materijalne i nematerijalne imovine, ukoliko se ista imovina zamjenjuje novom imovinom koja se unosi u regulirana sredstva.

(7) Planirani iznos OPEX-a za regulacijsku godinu T utvrđuje se kako slijedi:

$$OPEX^{P}_{T} = OPEX^{DOZ}_{T-2} \times \left(1+CPI^{P}_{T-1}-X_{T-1}\right) \times \left(1+CPI^{P}_{T}-X\right)$$

gdje je:

$OPEX^{P}_{T}$	planirani iznos OPEX-a za regulacijsku godinu T (kn),
$OPEX^{DOZ}_{T-2}$	dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini koja prethodi godini T-1 (u daljnjem tekstu: godina T-2) (kn),
CPI^{P}_{T-1}	planirani indeks potrošačkih cijena za godinu T-1,
X_{T-1}	koeficijent učinkovitosti u godini T-1,
CPI^{P}_{T}	planirani indeks potrošačkih cijena za regulacijsku godinu T,
X	koeficijent učinkovitosti u regulacijskom razdoblju.

(8) Dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini T-2 izračunava se prema formuli:

$$OPEX^{DOZ}_{T-2} = min\left[OPEX_{T-2}; OPEX_{T-2} - 0.5 \times (OPEX_{T-2} - OPEX^{OTS}_{T-2})\right]$$

gdje je:

$OPEX^{DOZ}_{T-2}$	dozvoljeni bazni iznos OPEX-a u godini T-2 (kn),
$OPEX_{T-2}$	prethodno planirani iznos OPEX-a za godinu T-2 (kn),
$OPEX^{OTS}_{T-2}$	ostvareni iznos OPEX-a u godini T-2 (kn).

(9) Pri utvrđivanju dozvoljenog baznog iznosa OPEX-a u godini T-2, Agencija kao neopravdane troškove može utvrditi i djelomični ili cjelokupni iznos pojedinih ostalih troškova poslovanja osim troškova iz stavka 6. ovoga članka, i to na temelju analize svrsishodnosti troškova poslovanja, provjerom količina i cijena kojom je izazvan pojedini trošak, analize istovrsnih troškova poslovanja operatora u prethodnim godinama, kao i na temelju usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora transportnog sustava u Republici Hrvatskoj i u okruženju.

(10) Ostvareni iznos OPEX-a u godini T-2 utvrđuje se prema Tablici 1. Ukupni operativni troškovi poslovanja iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

(11) Planirani iznos OPEX-a za drugu i naredne godine regulacijskog razdoblja utvrđuje se prema formuli:

$$OPEX^{P}_{T+i-1} = OPEX^{P}_{T+i-2} \times \left(1 + CPI^{P}_{T+i-1} - X\right); \quad i = 2,3,4,5$$

gdje je:

$OPEX^{P}_{T+i-1}$	planirani iznos OPEX-a u regulacijskoj godini T+i-1 (kn),
$OPEX^{P}_{T+i-2}$	planirani iznos OPEX-a u regulacijskoj godini T+i-2 (kn),
CPI^{P}_{T+i-1}	planirani indeks potrošačkih cijena u regulacijskoj godini T+i-1,
X	koeficijent učinkovitosti u regulacijskom razdoblju.

Planirana amortizacija

Članak 12.

(1) Obračun amortizacije reguliranih sredstava vrši se linearnom metodom primjenom godišnjih stopa amortizacije utvrđenih prema očekivanom vijeku uporabe sredstava, prema načelima računovodstvenih standarda.

(2) Očekivani vijek uporabe dugotrajne materijalne imovine iz kategorije plinovodi, mjerno-regulacijske stanice i poslovne zgrade, iznosi najmanje 35 godina.

(3) Osnovica obračuna amortizacije je knjigovodstvena nabavna vrijednost dugotrajne imovine koja na zadnji dan regulacijske godine t-1 ima neto knjigovodstvenu vrijednost sukladno međunarodnim računovodstvenim standardima.

(4) Iznos planirane amortizacije reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t utvrđuje se za regulirana sredstva koja Agencija smatra opravdanima te ne uključuje amortizaciju bespovratno dobivenih sredstava, a iskazuje se u Tablici 3. Regulirana sredstva i Tablici 4. Amortizacija reguliranih sredstava iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije.

Planirani prinos od reguliranih sredstava

Članak 13.

(1) Planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$PRO^{P}_{t} = RO_{pros}{}^{P}_{t} \times WACC$$

gdje je:

PRO^{P}_{t}	planirani prinos od reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
$RO_{pros}{}^{P}_{t}$	planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
WACC	iznos WACC-a za regulacijsko razdoblje (%).

(2) Planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t izračunava se prema formuli:

$$RO_{pros}{}^{P}_{t} = \frac{RO^{P}_{t-1} + RO^{P}_{t}}{2}$$

gdje je:

$RO_{pros}{}^{P}_{t}$	planirani prosječni iznos reguliranih sredstava u regulacijskoj godini t (kn),
RO^{P}_{t-1}	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t-1 (kn),
RO^{P}_{t}	planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t (kn).

Članak 14.

(1) Planirana vrijednost reguliranih sredstava na kraju regulacijske godine t izračunava se na temelju projekcije bilance operatora za regulacijske godine T-1 do T+4 i Tablice 3. Regulirana sredstva iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije, a prema formuli:

$$RO^{P}_{T+i-1} = RO^{P}_{T+i-2} + I^{P}_{T+i-1} - A^{P}_{T+i-1} - S_{bap}{}^{P}_{T+i-1} - OR^{P}_{T+i-1}; \; i = 0,1,2,3,4,5$$